

Meri-Lapin lintutieteellinen yhdistys Xenus ry

12.8.2024

PL 86 94100 Kemi

puheenjohtaja@xenus.fi

Kemin Satamankankaan linnusto

Kemin Satamankankaan kaavoitusalueen linnuston laskennat suoritettiin kesällä 2024 kolmena erillisenä pistelaskentana. Lisäksi tehtiin laskentakierros maaliskuussa 2024 kevättalven linnustotilanteen selvittämiseksi.

Laskennat tehtiin 2-3 paikallisen lintuharrastajan voimin. Päälaskijana ja raportoijana toimi Tuomo Karplund, jonka lisäksi laskentoihin osallistuivat Matti Rask, Raimo Koskenkorva, Allan Hamari, Tuomo Miettunen, Jouko Kärkkäinen ja Tuula Laasanen. Laskentamenetelmänä käytettiin pistelaskentaa alueen polkuverkostoa ja maastonmuotoja hyödyntäen. Havaintopisteet olivat kaikissa kesän laskennoissa samat sijaiten n. 150 metrin välein (kartta). Havaitut lajit kirjattiin maastossa havaintovihkoon ja myöhemmin excel-taulukoihin kustakin laskennasta erikseen. Laskennat suoritettiin selkeän sään ja hyvän näkyvyyden vallitessa. Kevättalven laskenta suoritettiin hiihtäen, kesän laskennat kävellen. Kesän ensimmäisen laskennan alussa kohtalainen tuuli vaikeutti havainnointia alueen rantavyöhykkeellä. Rannan linnut huomioitiin kaikissa laskennoissa n. 200 m vesirajasta ulospäin, lisäksi mukaan otettiin Prykärin saarella havaitut linnut.

Tuloksia vyöhykkeittäin:

1. Rantavyöhyke vesirajasta paju-leppävyöhykkeelle:
 - Verrattain vähän kahlaaja- ja sorsalajeja ja yksilöitä rannan tuulisuudesta sekä vedenpinnan vaihtelusta johtuen
 - Tyypilajeina rantasipi, kalalokki, kalatiira, lapintiira
 - Ensimmäisessä laskennassa vielä muutolla levähtäviä lajeja, mm. pikkulokkeja, harmaasorsapari
 - Perämeren rantavyöhykkeille tyypillisiä pajusirkkuja ja västäräkkejä vähän
2. Lehtomaiset kankaat ja lehdot alueen eteläosassa:
 - Tyypillisiä hyönteissyöjiä tavattiin: punarinta, tiltalti, mustarastas.
 - Erittäin uhanalainen hömötiainen kahdella reviirollä, viimeisessä laskennassa poikueet molemmilla reviiireillä
 - Pohjansirkku ensimmäisessä laskennassa, ilmeisesti muutolla levähtävänä
 - Kolopesijöitä: kevättalven laskennassa varpuspöllö, kesän ensimmäisessä laskennassa palokärki, käpytikkoja vähän talven suurvaelluksen jälkeen
3. Tuoreet kankaat:
 - Vähän tikkoja: yksi havaittu käpytikka ja yksi palokärki
 - Hippiäisiä ja hernekerttuja runsaasti, kolmannessa laskennassa useita hippiäispoikueita.

- Yksi tavattu pyyppökie keskikesän laskennassa, ei muita kanalintuja.
 - Petolinnuista havainnot kanahaukasta (keskikesän laskenta) sekä nuolihaukasta (alkukesän laskenta). Lisäksi löydettiin isomman pedon, todennäköisesti kanahaukan saaliiksi joutunut ja syöty helmipöllö.
4. Kuivat kankaat:
- Tyypillistä lajistoa, valtalajeina peippo, punakylkirastas, hippiäinen, metsäkivinen, sepelkyyhky
 - Koloissa pesiviä lintulajeja (esim. kirjosiippo, leppälintu) vähän luonnonkolojen ja pönttöjen vähäisyydestä johtuen.
 - Kevään laskennassa tavattiin alkukevällä pesiviä käpylintuja sekä läheisellä talvilintujen ruokintapaikalla viihtyvä töyhtötiainen.

Tulosten tulkintaa

Satamankangas on alueellamme verrattain harvinainen korkeampi mereen rajoittuva kangasmetsäkokonaisuus. Alue tarjoaa pesimäympäristöjä monipuolisesti ja alueella on vielä jäljellä luonnontilaista muistuttavia metsäkuvioita. Rantavyöhykkeen linnustollista arvoa laskee sen kapeus ja suojattomuus sekä alueella vallitsevat vaihtelevat sääolosuhteet. Kaavoitusalueen eteläpuolinen Ollinkarin-Lettonnoka-ranta-alue on suojeltu ja linnustollisesti merkittävä, koska se tarjoaa linnuille suojaista pesintä- ja ravinnonhaku ympäristön.

Kaavoitusalueen kangasmetsissä tavattiin varttuneiden metsien lajeista silmiinpistävän runsaasti pesiviä hippiäisiä. Erittäin uhanalaiseksi luokitellulta hömötiäiseltäkin löydettiin kaksi reviiriä ja niillä poikueet. Eteläinen laji, vaarantuneeksi luokiteltu töyhtötiainen havaittiin maaliskuussa, mahdollisesti läheisen lintujenruokintapaikan houkuttelemana. Palokärki, pyy, kanahaukka ja nuolihaukka nostavat alueen linnustonsuojelullista arvoa, kuten myös varpuspöllö ja helmipöllö. Koloissa pesiviä lajeja olisi melko varmasti alueella enemmän, mikäli sinne olisi sijoitettu pönttöjä luonnonkolovajetta korvaamaan. Ranta-alueen kahlaaja- ja sorsalintulajisto näyttäytyi niukkana.

Laskentamenetelmällisenä puutteena voidaan pitää sitä, että laskennat suoritettiin samaan vuorokaudenaikaan. Aamuyöllä sekä ilta-aikaan tapahtuva täydennyslaskenta antaisi paremman kuvan alueella viihtyvistä hyönteissyöjälajeista, jotka tyypillisesti laulavat ilta- tai aamuyöllä.

Kaiken kaikkiaan Meri-Lapin lintutieteellisen yhdistys näkee kesän 2024 lintulaskentojen perusteella Satamankankaan alueella merkittäviä linnustollisia arvoja ja toivoo, että alue säilytettäisiin nykyisen kaltaisena kokonaisuutena sekä metsälintulajien suojelua että paikallisten ihmisten virkistystarpeita palvelemaan. Mikäli kaavoitushanke kuitenkin etenee, toivomme, että lopullisessa kaavassa otetaan linnustonsuojelulliset näkökohdat huomioon esim. alkuperäisessä kasvillisuudessaan olevia metsäkäytäviä ja -puistoja taltioimalla sekä rannan suojametsää säilyttämällä.

Meri-Lapin lintutieteellinen yhdistys Xenus ry:n valtuuttamana:

Tuomo Karlund (suojeluvastaava)